

ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາ, ປ່າໄມ້ ແລະ ພັດທະນາຊຸມນະບົດ
ສູນຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້
ໂຄງການກະສິກໍາເພື່ອໄພຊະນາການ ໄລຍະ II

ຄູ່ມືການຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ
(ເຫັດເຜາະ)

ຖມພາ, 2025

ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາ, ປ່າໄມ້ ແລະ ພັດທະນາຊຸມນະບົດ

ສູນຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້

ໂຄງການກະສິກໍາເພື່ອໂພຊະນາການ ໄລຍະ II

ມີການຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)

ຂຽນ ແລະ ຮຽບຮຽນ:

ບັນຊາ ທໍາມະວົງ

ກວດແກ້:

ສຸນທອນ ເກດພັນ

ອອກແບບ ແລະ ຈັດໜ້າ:

ອານົງ ວິໄລວັນ

ກຸມພາ, 2025

2

ຂໍ້ແນະນຳ

ປຶ້ມຄູ່ມືສະບັບນີ້ແມ່ນໄດ້ຜ່ານການທົບທວນບັນດາເອກະສານກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ ຈາກບົດວາລະສານສາກົນ, ພາກພື້ນອາຊີປາຊີຟິກ, ປະເທດອ້ອມຂ້າງ, ຜັນຂະຫຍາຍ ມາຈາກກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປ່າໄມ້ສະບັບປັບປຸງ 2019 ແລະ ເອກະສານຈາກບັນດາ ໂຄງການກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆທີ່ໄດ້ດຳເນີນຜ່ານມາໃນ ສປປ ລາວ ເຊັ່ນ: ບົດຮຽນຈາກ ໂຄງການຜະລິດ ແລະ ເກັບກູ້ຫວາຍ ແລະ ໄມ້ປ່ອງແບບຍືນຍົງ, ໂຄງການກະສິກຳ ເພື່ອໂພສະນາການໄລຍະ 1 ແລະ ບັນດາປຶ້ມຄູ່ມືເຕັກນິກການປູກ, ການລ້ຽງ ແລະ ການ ອະນຸລັກ, ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງແບບຍືນຍົງ ທີ່ສຸນຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ, ປ່າໄມ້ ແລະ ພັດທະນາຊຸມນະບົດ ໄດ້ຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຂຽນເປັນຄູ່ມືແນະນຳດ້ານເຕັກນິກຕ່າງໆ. ຄູ່ມືແນະນຳການວາງແຜນການຄຸ້ມຄອງ ເຫັດເຜາະໃນປ່າທຳມະຊາດແບບຍືນຍົງ ໄດ້ຖືກພັດທະນາ ແລະ ປັບປຸງໃຫ້ມີຄວາມ ແທດເໝາະ ເພື່ອຕອບສະໜອງຈຸດປະສົງໃຫ້ແກ່ທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງ ໃຫ້ມີຄວາມເຂົ້າໃຈພ້ອມນຳໄປໃຊ້ໃຫ້ຖືກກັບຈຸດປະສົງການວາງແຜນປົກປັກຮັກສາ, ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ເຄື່ອງປ່າດົງ (ເຫັດເຜາະ) ໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ເຊື່ອມໂຍງ ເຂົ້າກັບການວາງແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງບ້ານ, ເມືອງ ແລະ ແຂວງ.

ສຳລັບຜູ້ຊົມໃຊ້ປຶ້ມຄູ່ມືເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງສາມາດນຳໄປໃຊ້ ໄດ້ນັບຕັ້ງແຕ່ຂັ້ນສູນກາງລົງຮອດທ້ອງຖິ່ນເຊັ່ນ: ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ, ປ່າໄມ້ ແລະ ພັດທະນາຊຸມນະບົດ ເປັນຜູ້ຂຽນຄູ່ມືແນະນຳ ແລະ ນຳໄປເຜີຍແຜ່ທາງດ້ານ ເຕັກນິກໃຫ້ແກ່ພະນັກງານຂະແໜງປ່າໄມ້ແຂວງ, ພະນັກງານຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ຜູ້ປະສານງານໂຄງການຂັ້ນເມືອງ ສາມາດນຳໄປຖ່າຍທອດໃຫ້ແກ່ ປະຊາຊົນບ້ານເປົ້າໝາຍໂຄງການ.

ສາລະບານ

ໜ້າ

ຂໍ້ແນະນຳ	3
ສາລະບານ	4
ຄຳນຳ	6
1. ຈຸດປະສົງການຄຸ້ມຄອງເຫັດເຜາະ	7
2. ເຫັດເຜາະ	7
2.1 ລັກສະນະພຶດສາດ	7
2.2 ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສເຂດກະຈາຍພັນເຫັດເຜາະ	7
2.3 ການນຳໃຊ້	8
2.3.1 ອາຫານ	8
2.3.2 ສັບພະຄຸນທາງການຢາ	8
2.3.3 ຄຸນຄ່າທາງໂພສະນາການ	8
2.3.4 ຄຸນຄ່າທາງເສດຖະກິດ	8
3. ການວາງແຜນຄຸ້ມຄອງເຫັດເຜາະ	9
3.1 ການສຳຫຼວດຂອບເຂດຄຸ້ມຄອງເຫັດເຜາະ	9
3.2 ການຈັດຕັ້ງກຸ່ມຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)	11
3.3 ສ້າງລະບຽບການຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)	12
3.3.1 ກົດລະບຽບການຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)	13
3.3.2 ການປ້ອງກັນ ແລະ ຂັ້ນທະບຽນເຂດຄຸ້ມຄອງເຫັດເຜາະ	13
3.3.3 ການຕະຫຼາດ ແລະ ການຊື້ຂາຍເຫັດເຜາະ	14
3.3.4 ການເຄື່ອນຍ້າຍເຫັດສິດ ແລະ ຂົນສົ່ງຜະລິດຕະພັນເຫັດຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ສົ່ງອອກ	14
3.3.5 ມາດຕະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ	15
3.3.6 ມາດຕະການຕໍ່ຜູ້ລະເມີດ ແລະ ຜູ້ມີຜົນງານ	16
3.3.7 ການແບ່ງປັນລາຍຮັບທີ່ໄດ້ຮັບຈາກຄ່າປັບໄໝ	16
3.4 ຂະບວນການເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)	16
3.5 ການສຳຫຼວດຕິດຕາມປະເມີນຜົນ	17
3.6 ຫຼັກການພື້ນຖານໃນການຂຽນບົດລາຍງານຂັ້ນບ້ານ	18
3.7 ແບບຟອມການຂຽນບົດລາຍງານສຳລັບບ້ານ	19
3.8 ການເກັບຮັກສາເອກະສານຕ່າງໆ	19
3.9 ແຜນກິດຈະກຳສະໜັບສະໜູນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)	21

ສາລະບານຮູບ

ຮູບ 01: ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງກຸ່ມຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)	
ພາຍໃນບ້ານ	12

ສາລະບານຕາຕະລາງ	ໜ້າ
ຕາຕະລາງ 01: ແບບຟອມເກັບກຳຂໍ້ມູນການກວດກາລາດຕະເວນ ແລະ ຕິດຕາມປະເມີນ	19
ຕາຕະລາງ 02: ການເກັບຮັກສາເອກະສານ	21
ຕາຕະລາງ 03: ແຜນກິດຈະກຳ	22
ຕາຕະລາງ 04: ສັງລວມກິດຈະກຳທີ່ສຳຄັນໃນການຈັດສັນ, ຄຸ້ມຄອງ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)	25
ເອກະສານແນບທ້າຍ 01 ຮ່າງບົດລາຍງານກຸ່ມວຸດກາລາດຕະເວນ	26
ເອກະສານອ້າງອີງ	27

ຄໍານໍາ

ເຫັດເຜາະ ແມ່ນເຫັດ ທີ່ອາໄສຢູ່ໃນພື້ນທີ່ຂອງຮາກພືດ. ເຊື້ອເຫັດ mycorrhizal ທີ່ສໍາຄັນມີຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ການພັດທະນາຜະລິດຕະພັນ. ທາງດ້ານກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ຈະຊ່ວຍສົ່ງເສີມ ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງຕົ້ນໄມ້ ໂດຍ mycorrhizae ທີ່ຢູ່ ຮ່ວມກັນ ດ້ວຍລະບົບຮາກຂອງຕົ້ນໄມ້ ຊ່ວຍຊອກຫາອາຫານໃຫ້ພືດ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ ດູດ ຊຶມ phosphorus ໃນອັດຕາທີ່ສູງ ແລະ ຍັງດູດຊຶມອົງປະກອບອື່ນໆທີ່ຈໍາເປັນຕໍ່ຊີວິດ ຊ່ວຍໃຫ້ຕົ້ນໄມ້ເກີດດອກ ແລະ ໝາກຫຼາຍ ແລະ ຊ່ວຍຜະລິດສານທີ່ຈໍາເປັນຕໍ່ການ ສັງເຄາະແສງສໍາລັບຕົ້ນໄມ້. ຊ່ວຍໃຫ້ຕົ້ນໄມ້ ແລະ ຕົ້ນໄມ້ຈະເລີນເຕີບໂຕໃນດິນເຄັມ (Chalermpongse, A. 1994). ນອກຈາກນັ້ນ, ເຫັດເຜາະມີຄຸນປະໂຫຍດທາງຢາ, ມີ ລົດຊາດຫວານ, ເຢັນ, ບໍາລຸງຮ່າງກາຍ, ເສີມສ້າງຮ່າງກາຍ ແລະ ຮັກສາບາດແຜພາຍໃນ (Kanda, 2012). ສາມາດເກັບຊື້-ຂາຍເປັນສິນຄ້າເພື່ອສ້າງລາຍຮັບ ຄົນຊົນນະບົດເປັນ ຢ່າງດີ ຖ້າຢູ່ໃນພື້ນທີ່ທີ່ມີເຫັດປ່າສາມາດກິນໄດ້ ເກີດຂຶ້ນໃນປະລິມານຫຼາຍ, ດັ່ງນັ້ນມັນ ສາມາດຊື້ບອກວ່າຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ເປັນປ່າທີ່ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນຫຼາຍ (ບໍລິສັດກະສິກໍາ, ທໍາມະຊາດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ, 2012).

1. ຈຸດປະສົງການຄຸ້ມຄອງເຫັດເຜາະ

ເພື່ອເຮັດໃຫ້ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ມີຄວາມອຸດົມສົມບູນ, ເປັນແຫຼ່ງອາຫານທຳມະຊາດຈາກປ່າໄມ້ ຂອງປະຊາຊົນ ໂດຍບໍ່ບົກແຫ້ງ, ແນໃສ່ຮັບປະກັນໂພສະນາການທາງດ້ານອາຫານຢ່າງເໝາະສົມ ແລະ ປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງຊຸມຊົນໃຫ້ດີຂຶ້ນ.

2. ເຫັດເຜາະ

2.1 ລັກສະນະທາງພຶດສາດ

ເຫັດເຜາະ ເປັນເຊື້ອເຫັດຊະນິດໜຶ່ງໃນຕະກຸນ Diplocystaceae ໃນເວລາທີ່ຍັງອ່ອນ ແລະ ດອກຍັງບໍ່ທັນໄດ້ເປີດ. ເຫັດເປັນລູກກົມ ເມື່ອມັນເຕີບໃຫຍ່, ເຫັດມີລັກສະນະເປັນຮູບດາວ, ເຊິ່ງເປັນຜົນມາຈາກເນື້ອເຍື່ອນອກແຕກອອກ. ຊື່ວິທະຍາສາດແມ່ນ Hygroscopic earthstar . ເຫັດຈະເປີດດອກວົງນອກອອກເມື່ອຖືກຄວາມຊຸ່ມຊື່ນ ແລະ ປິດອີກເທື່ອໜຶ່ງເມື່ອແຫ້ງ. ດອກວົງນອກຈະແຕກບໍ່ສະໜ່າສະເໝີຢູ່ເທິງໜ້າດິນ. ຖົງສະປິມີສີນ້ຳຕານອ່ອນມີຮອຍສີກຍາວຢູ່ສ່ວນເທິງ. ໃນເບື້ອງຕົ້ນແມ່ນສີຂາວ ແລະ ປ່ຽນເປັນສີນ້ຳຕານ ແລະ ເປັນແປ້ງເມື່ອສະປິແກ່ແລ້ວ. ສະປິມີສີນ້ຳຕານແກມແດງ, ເກືອບກົມ, ມີປຸ່ມນ້ອຍໆ. ເຫັດເຜາະມີລັກສະນະກົມ, ມີຂະໜາດ 1.5-3.5 ຊມ, ບໍ່ມີກ້ານໃບ, ບໍ່ມີຮາກ, ເຫັດອ່ອນມີສີຂາວນວນ, ເປືອກນອກທໍ່ຫຸ້ມສະປິໄວ້, ເຫັດແກ່ເປືອກນອກເປັນສີນ້ຳຕານ ຫຼື ສີດຳ. ສະປິດ້ານໃນເປັນສີດຳ, ຜິວຂຸຂັງ, ດອກແກ່ແລ້ວແຕກເປັນຮູບດາວ, ມີ 5-9 ແສກ, ຮອຍແສກເລິກໄປຮອດຖານດອກ, ດອກໃນແຕກເປັນຮູເຮັດໃຫ້ສະປິກະຈາຍ.

2.2 ຖິ່ນທີ່ຢູ່ອາໄສເຂດກະຈາຍພັນເຫັດເຜາະ

ເຫັດເຜາະເປັນເຫັດຊະນິດໜຶ່ງທີ່ຈະເລີນເຕີບໂຕຂຶ້ນກັບຕົ້ນໄມ້ຫຼາຍຊະນິດ. ໂດຍສະເພາະໃນດິນຮ່ວນປົນຊາຍ. ມີການແຜ່ກະຈາຍທົ່ວໂລກໃນເຂດອົບອຸ່ນ ແລະ ເຂດຮ້ອນ. ເຫັດແມ່ນເຊື້ອເຫັດ Ectomycorrhizal. ມີຄວາມສຳພັນລະຫວ່າງຮາກຕົ້ນໄມ້ ແລະ ເຊື້ອເຫັດ. ເຫັດຊ່ວຍໃຫ້ຕົ້ນໄມ້ສະກັດສານອາຫານ. ເຫັດໄດ້ຮັບຄາໂບໄຮເດຣດ (ໂດຍສະເພາະແມ່ນຟອສຟັຣັດ) ຈາກແຜ່ນດິນ ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ, ເຫັດໄດ້ຮັບຄາໂບໄຮເດຣດຜ່ານການສັງເຄາະແສງຢູ່ໃນຕົ້ນໄມ້. ໃນປະເທດລາວ ເຫັດເຜາະກະຈາຍພັນຫຼາຍກວ່າໝູ່

ຢູ່ເຂດພາກກາງລົງໄປຫາພາກໄຕ້, ມັກເກີດຢູ່ຕາມປ່າໂຄກເຊັ່ນ: ປ່າໄມ້ຊາດ, ໄມ້ກຸງ, ໄມ້ຈິກ, ໄມ້ຮັງ ແລະ ໄມ້ຍາງ.

2.3 ການນຳໃຊ້

2.3.1 ອາຫານ:

ນິຍົມກິນເຫັດໃນໄລຍະອ່ອນໂດຍນຳມາແກງ, ຂົ້ວ ແລະ ຜັດ.

2.3.2 ສັບພະຄຸນທາງການຢາ:

ຊ່ວຍບຳລຸງຮ່າງກາຍ, ບຳລຸງກຳລັງ, ຊຸກກຳລັງທາງເພດ, ແກ້ຊ້ຳໃນ, ຊ່ວຍຫ້າມເລືອດເຮັດໃຫ້ເລືອດກ້າມ, ຮັກສາແຜ, ຊ່ວຍຫຼຸດອາການບວມ, ຊ່ວຍຫຼຸດອາການບວມຕາມນິ້ວຕີນ, ນິ້ວມື ແລະ ຊ່ວຍຫຼຸດໄຂ້ອາການຮ້ອນ.

2.3.3 ຄຸນຄ່າທາງໂພສະນາການ:

ພະລັງງານ 47 Kcal, ຄາໂບໄຮເດດ 8.6 ກຼາມ, ໄຂມັນ 2.4 ກຼາມ, ໄປຣຕິນ 2.2 ກຼາມ, ເສັ້ນໄຍ 2.3 ກຼາມ, ນ້ຳ 87.8 ກຼາມ, ແຄລຊຽມ 39 ມິນລິກຼາມ, ຟອສຟໍຣັດ 85 ມິນລິກຼາມ, ທາດເຫຼັກ 3.6 ມິນລິກຼາມ, ໄທອາມິນ 0.04 ມິນລິກຼາມ, ໄຮໂບຟຣາວິນ 0.03 ມິນລິກຼາມ, ໄນອາຊິນ 0.7 ມິນລິກຼາມ ແລະ ວິຕາມິນຊີ 12 ມິນລິກຼາມ.

2.3.4 ຄຸນຄ່າທາງເສດຖະກິດ:

ເຫັດເຜາະ, ມີຄວາມສຳຄັນທາງດ້ານເສດຖະກິດເນື່ອງຈາກຄວາມຕ້ອງການຂອງຕະຫຼາດເປັນເຫັດປ່າທຳມະຊາດກິນໄດ້. ລົດຊາດແຊບທີ່ລະອຽດອ່ອນ ແລະ ຜົນປະໂຫຍດທາງໂພສະນາການເຮັດໃຫ້ເຫັດຊະນິດນີ້ເປັນທີ່ຊື່ນຊອບຂອງຜູ້ບໍລິໂພກ. ນີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນໂອກາດສຳລັບການສ້າງລາຍໄດ້, ໂດຍສະເພາະໃນເຂດຊົນນະບົດ ແລະ ຊົນເຜົ່າ. ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າລົງທຶນເຂົ້າໄປໃນປ່າເພື່ອເກັບເຫັດນີ້ ແລະ ຂາຍຕົ້ນຕໍຢູ່ຕະຫຼາດທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ຕາມແຄມທາງ. ລະດູຝົນແມ່ນປົກກະຕິແລ້ວໃນເວລາທີ່ຄວາມຕ້ອງການເຫັດແມ່ນສູງທີ່ສຸດ, ຍ້ອນວ່າພວກມັນມີຄວາມອຸດົມສົມບູນ ແລະ ການຮັບຮູ້ຄຸນສົມບັດດ້ານອາຫານ ແລະ ເປັນຢາ.

3. ການວາງແຜນຄຸ້ມຄອງເຫັດເຜາະ.

ອົງປະກອບຫນຶ່ງຂອງຄວາມພະຍາຍາມປະສົມປະສານຄວາມຕ້ອງການຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແມ່ນຂຶ້ນກັບເຂດພື້ນທີ່ບູລິມະສິດຂອງບ້ານທີ່ຕິດກັບ 3 ປະເພດປ່າ ທີ່ແຕກຕ່າງກັນຄື: ປ່າສະຫງວນ, ປ່າປ້ອງກັນ ແລະ ປ່າຜະລິດ. ດັ່ງນັ້ນ, ເຂດປ່າເຫຼົ່ານີ້ ໂດຍສະເພາະແມ່ນເຂດປ່າປ້ອງກັນ ແລະ ປ່າສະຫງວນ ຈຶ່ງແບ່ງອອກເປັນສອງເຂດ, ເຂດປົກປັກຮັກສາທັງໝົດ, ຊຶ່ງເປັນເຂດທີ່ລະອຽດອ່ອນທີ່ສຸດເຂດທີ່ສໍາຄັນ, ແລະ "ເຂດຄວບຄຸມການນໍາໃຊ້ ", ເຊິ່ງມີຄວາມສ່ຽງຫນ້ອຍ, ແຕ່ຍັງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການຄຸ້ມຄອງຢ່າງລະມັດລະວັງຫຼາຍກວ່າປ່ານອກເຂດປ່າສະຫງວນ ແລະ ປ່າປ້ອງກັນ. ແນວໃດກໍດີຮັບຮູ້ວ່າເຂດເຫຼົ່ານີ້ຍັງມີຄວາມສໍາຄັນຕໍ່ປະຊາຊົນທີ່ດໍາລົງຊີວິດຢູ່ທີ່ນັ້ນ. ການວາງແຜນການຄຸ້ມຄອງເຫັດເຜາະແບບຍືນຍົງຈະອີງໃສ່ເຂດຄຸ້ມຄອງຂອງບ້ານ ສາມາດດໍາເນີນໄດ້ທຸກບ້ານຢູ່ໃນ ແລະ ນອກເຂດ ປ່າປ້ອງກັນ, ປ່າສະຫງວນ ແລະ ປ່າຜະລິດຕາມທີ່ໄດ້ກໍານົດໄວ້ໃນມາດຕາ 39 ຂອງກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປ່າໄມ້ເລກທີ 64/ສພຊລົງວັນທີ 13 ມິຖຸນາ 2019 (ກົມປ່າໄມ້, 2019).

3.1 ການສໍາຫຼວດຂອບເຂດຄຸ້ມຄອງເຫັດເຜາະ

ການສໍາຫຼວດເກັບກໍາຂໍ້ມູນມີຂັ້ນຕອນດັ່ງນີ້:

ຂັ້ນຕອນທີ 1: ການກະກຽມເຄື່ອງມືອຸປະກອນ.

- ພະນັກງານຂະແໜງປ່າໄມ້ແຂວງ ແລະ ໜ່ວຍງານປ່າໄມ້ເມືອງ ປະສານສົມທົບກັບຂະແໜງການ ແລະ ອົງການປົກຄອງບ້ານກ່ຽວຂ້ອງ, ກຽມຂໍ້ມູນການວາງແຜນນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ມອບດິນ-ມອບປ່າໄມ້ໄລຍະຜ່ານມາຂອງບ້ານເປົ້າໝາຍ, ອຸປະກອນ ແລະ ເຄື່ອງມືທີ່ຈໍາເປັນເຊັ່ນ: ແຜນທີ່ບ້ານ, ແຜນທີ່ພູມິປະເທດ, ເຄື່ອງ GPS, ແມັດກໍ້ 50 ແມັດ, ເຂັມທິດ, ພໍາ, ມິດ, ເຈ້ຍ A0 ແຜນໃຫຍ່, ເຟສ, ສະເປ ຫຼື ນໍ້າສີ, ກ້ອງຖ່າຍຮູບ, ຫຼັກ ໝາຍຂອບເຂດ, ແບບຟອມບັນທຶກຕ່າງໆ ກະດານຮອງຂຽນ ປ້າຍໝາຍເນື້ອທີ່ (A4), ຕະປູ, ຄອນຕີ ແລະ ອຸປະກອນອື່ນໆ ທີ່ຈໍາເປັນ.

ຂັ້ນຕອນທີ 2: ວາງແຜນຮ່ວມກັບທີມງານ ແລະ ປ່າໄມ້ບ້ານ ກ່ອນການສໍາຫຼວດ.

- ປະສານສົມທົບກັບການປົກຄອງບ້ານ ປະຊຸມປົກສາຫາລື ເພື່ອຄັດເລືອກ

ຊາວບ້ານເຂົ້າຮ່ວມໃນນັ້ນ ປະກອບມີຄະນະບ້ານ, ອົງການຈັດຕັ້ງພາຍໃນ ບ້ານເຊັ່ນ: ແນວໂຮມບ້ານ, ປ່າໄມ້ບ້ານ, ທີ່ດິນ, ປກຊ, ປກສ, ຊາວໜຸ່ມ, ສະຫະພັນແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ທີ່ເຄີຍເຂົ້າເກັບກູ້ເຫັດແດງ. ສິ່ງສໍາຄັນທີ່ສຸດ ຕ້ອງແມ່ນຜູ້ທີ່ຮູ້ຈັກສະພາບຂອບເຂດປ່າຂອງບ້ານ, ຜູ້ທີ່ຮູ້ຈັກຊື່ຊະນິດ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງດີ.

- ແຕ້ມແຜນວາດຂອງບ້ານໂດຍນໍາໃຊ້ແຜນທີ່ການນໍາໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ປ່າໄມ້, ປະເພດປ່າເປັນບ່ອນອີງ. ໝາຍຈຸດ ທີ່ມີ ເຫັດເຜາະ ໃນແຜນວາດ ພ້ອມບັນທຶກ.
- ທີມງານວິຊາການ ແລະ ຄະນະບ້ານຂຶ້ນອະທິບາຍແຜນທີ່ພ້ອມກໍານົດ ຈຸດທີ່ຕັ້ງຂອງບ້ານ, ກໍານົດຈຸດຄາດ ວ່າຈະລົງສໍາຫຼວດໃນຂອບເຂດ ປ່າໄມ້ຂອງບ້ານ.
- ຄັດເລືອກຫົວໜ້າທີມງານສໍາຫຼວດ ແລະ ສະມາຊິກ.
- ກໍານົດໄລຍະເວລາ ຫຼື ຈໍານວນມື້ທີ່ຈະສໍາຫຼວດ ວ່າຈະໃຊ້ເວລາເທົ່າໃດມື້ ແລະ ກະກຽມອຸປະກອນ (ສໍາລັບນອນ, ອາຫານ, ຄົບຊຸດ).

ຂັ້ນຕອນທີ 3: ການລົງສໍາຫຼວດຂອບເຂດປ່າໄມ້ບ້ານ ເພື່ອກໍານົດ ຂອບເຂດຄຸ້ມຄອງເຫັດເຜາະ.

- ກ່ອນເຂົ້າປ່າທີມງານວິຊາການຕ້ອງໄດ້ອະທິບາຍວິທີການສໍາຫຼວດເກັບ ກໍາຂໍ້ມູນຂອບເຂດປ່າໃຫ້ປະຊາຊົນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງລະອຽດແບ່ງຄວາມ ຮັບຜິດຊອບກັນຢ່າງລະອຽດເຊັ່ນ: ການກໍານົດຂອບເຂດຕາມການວາງ ແຜນໃນແຜນແຜນທີ່, ປະຊາຊົນຜູ້ຮູ້ຈັກພື້ນທີ່ເປັນຜູ້ຖາງແລວນໍາພາທາງ ໄປຫາແຕ່ລະຈຸດຂອງປ່າ, ວິຊາການ 1 ທ່ານ ເປັນຜູ້ນໍາໃຊ້ເຄື່ອງມື ບັນທຶກ ຈຸດທີ່ຕັ້ງແຕ່ລະຈຸດພ້ອມອ່ານຂໍ້ມູນຕົວເລກໃຫ້ຜູ້ບັນທຶກ ເພື່ອຮັບປະກັນ ບໍ່ໃຫ້ຂໍ້ມູນໃນເຄື່ອງ ສູນຫາຍ, ວິຊາການ 1 ທ່ານ ເປັນຜູ້ບັນທຶກຂໍ້ມູນ ຈຸດທີ່ຕັ້ງໃສ່ແບບຟອມທີ່ກະກຽມມາ, ຖ້າເປັນໄປໄດ້ວຽກຕິດປ້າຍໝາຍ ຂອບເຂດຄວນເຮັດໄປພ້ອມກັບວຽກງານສໍາຫຼວດຂອບເຂດປ່າຄຸ້ມຄອງ ເຫັດຍິ່ງເປັນການດີ (ປ້າຍຂຽນຄຳວ່າ: ຂອບເຂດປ່າປ່າໄມ້ ແລະ ຄຸ້ມຄອງ ເຫັດເຜາະ) ການຕິດປ້າຍແຕ່ລະຈຸດເພື່ອສະແດງໃຫ້ປະຊາຊົນພາຍໃນ ບ້ານ ແລະ ບ້ານອ້ອມຂ້າງ ຮັບຮູ້ວ່າເຂດນີ້ແມ່ນເຂດປ່າໄມ້ເພື່ອຄຸ້ມຄອງ ເຫັດເຜາະແບບຍືນຍົງຂອງບ້ານ.

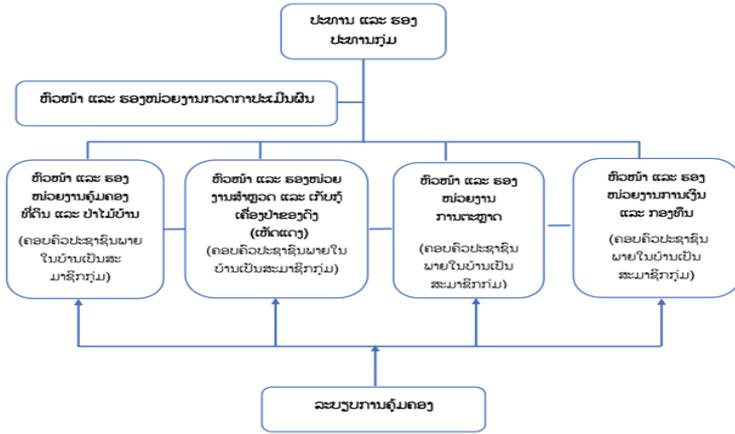
- ຂັ້ນຕອນທີ 4: ການນຳສະເໜີຜົນການສຳຫຼວດຂອບເຂດປ່າໄມ້ບ້ານ.
- ທົມວິຊາການນຳຂໍ້ມູນຈຸດທີ່ຕັ້ງຂອບເຂດປ່າຄຸ້ມຄອງເຫັດເຜາະທີ່ບັນທຶກໃນເຄື່ອງມື ນຳຂໍ້ມູນເຂົ້າໃນຄອມພິວເຕີ, ວິເຄາະຂໍ້ມູນ ແລ້ວສ້າງເປັນແຜນທີ່ຂອບເຂດຄຸ້ມຄອງເຫັດເຜາະຂອງບ້ານ.
  - ຂຽນບົດລາຍງານວິຊາການ.
  - ຈັດກອງປະຊຸມຢູ່ບ້ານເປົ້າໝາຍເພື່ອນຳສະເໜີບົດລາຍງານຜົນການສຳຫຼວດກຳນົດຂອບເຂດປ່າໄມ້ເພື່ອຄຸ້ມຄອງເຫັດເຜາະ (ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມີ: ຫົວໜ້າຂະແໜງປ່າໄມ້, ປະສານງານໂຄງການຂັ້ນແຂວງ, ຫົວໜ້າຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ, ປະສານງານໂຄງການຂັ້ນເມືອງ, ທົມງານສຳຫຼວດ, ປະຊາຊົນບ້ານເປົ້າໝາຍ).

3.2 ການຈັດຕັ້ງກຸ່ມຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ).

ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ໂຄງການກ່ຽວຂ້ອງ, ການປົກຄອງບ້ານ ພ້ອມດ້ວຍອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆພາຍໃນບ້ານເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມປົກສາຫາລືເພື່ອສ້າງຕັ້ງກຸ່ມຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ). ຄັດເລືອກເອົາຜູ້ທີ່ມີເງື່ອນໄຂ, ມີຄວາມຮູ້ຄວາມສາມາດເຂົ້າມາເປັນຜູ້ບໍລິຫານກຸ່ມ ຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງແບບຍືນຍົງຂອງບ້ານ. ໃຫ້ເລືອກເອົາຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກໃນອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງພາຍໃນບ້ານເຊັ່ນ: ນາຍບ້ານ, ຮອງນາຍບ້ານ, ຄະນະແນວໂຮມບ້ານ, ຄະນະປ່າໄມ້ບ້ານ, ຄະນະປກສ, ຄະນະ ປກຊ, ຄະນະ ຊາວໜຸ່ມ ແລະ ຄະນະສະຫະພັນແມ່ຍິງບ້ານ. ສຳລັບປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານແມ່ນສາມາດເຂົ້າເປັນສະມາຊິກກຸ່ມ. ຕົກລົງກ່ຽວກັບຮູບການ, ໂຄງຮ່າງ, ລະບົບການຄຸ້ມຄອງ, ພະລະບົດບາດ, ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງພາກສ່ວນຕ່າງໆຕາມໂຄງຮ່າງທີ່ໄດ້ກຳນົດ. ຜ່ານ ແລະ ຮັບຮອງເອົາຂໍ້ຕົກລົງພ້ອມກັບເຜີຍແຜ່ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈໃຫ້ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ.

ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງກຸ່ມຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)

ຮູບ 01: ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງກຸ່ມຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ) ພາຍໃນບ້ານ.

3.3 ສ້າງລະບຽບການຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ).

ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ໂຄງການກ່ຽວຂ້ອງ, ການປົກຄອງບ້ານ, ອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆພາຍໃນບ້ານ ພ້ອມດ້ວຍປະຊາຊົນທຸກຄອບຄົວພາຍໃນບ້ານ ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືເພື່ອສ້າງລະບຽບການຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ). ການສ້າງລະບຽບແມ່ນອີງໃສ່ການຜັນຂະຫຍາຍກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປ່າໄມ້ສະບັບປັບປຸງປີ 2019, ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍສັດນ້ຳ-ສັດປ່າ, ກົດໝາຍສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຄຳສັ່ງແນະນຳຕ່າງໆກ່ຽວກັບການປົກປັກຮັກສາປ່າປ່າໄມ້ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ເອກະສານກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ ມາເປັນບ່ອນອີງ. ແລ້ວກຳນົດເປັນເປັນມາດຕາ ຫຼື ເປັນຂໍ້ທ້າມຕ່າງໆອອກມາ ໂດຍຄວາມເປັນເອກະພາບຂອງປະຊາຊົນທັງໝົດພາຍໃນບ້ານ. ອຳນາດການປົກຄອງບ້ານການຕົກລົງເຫັນດີນຳກົດລະບຽບຄຸ້ມຄອງແລ້ວເຮັດໃບສະເໜີຫາຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ເພື່ອນຳສະເໜີຕໍ່ທ່ານເຈົ້າເມືອງເຊັ່ນປະທັບຕາ ແລ້ວຖືວ່າກົດລະບຽບການຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ) ສາມາດນຳໄປເຜີຍແຜ່ໃຫ້ປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ພ້ອມແຈກຢາຍໃຫ້ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຮັບຮູ້ນຳ. ໂດຍສະເພາະແມ່ນບັນດາບ້ານອ້ອມຂ້າງນຳໄປເຜີຍແຜ່ໃຫ້ປະຊາຊົນຮັບຮູ້ຢ່າງທົ່ວເຖິງ.

ບົດຮຽນການສ້າງລະບຽບການຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດ) ຈາກ

ໂຄງການພັດທະນາລະບົບນິເວດຊີວະນາໆພັນກະສິກໍາເຂດພູດອຍ (ສຸວັນພັງ ພິມມະສານ ແລະ ອຸລາທອງ ວໍວຽງຄໍາ, 2018). ລະບຽບການຄຸ້ມຄອງມີດັ່ງນີ້:

3.3.1 ກົດລະບຽບຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)

- ການຈັດຕັ້ງບ້ານຕ້ອງໄດ້ກວດກາ, ຈັດສັນຄົນປ່າໄມ້ທໍາມະຊາດ ທີ່ເຫັດ ເຄີຍເກີດຕາມທໍາມະຊາດຄົນໄໝ່ ແລະ ສ້າງ ເປັນເຂດ ສະຫງວນຂອງກຸ່ມໄວ້ເປັນເຂດເກັບກູ້ເຫັດປ່າ.
- ທຸກຄົນຢູ່ພາຍໃນບ້ານກໍ່ຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດຕາມລະບຽບການເກັບກູ້ ເຫັດໃນປ່າທໍາມະຊາດແບບຍືນຍົງ ສະບັບນີ້ຢ່າງເຄັ່ງຄັດ ແລະ ເທົ່າ ທຽມກັນທຸກຄົນ.
- ກອງປະຊຸມປະຈໍາປີຂອງສະມາຊິກກຸ່ມຕ້ອງໄດ້ຈັດຂຶ້ນຢ່າງໜ້ອຍ ປີລະສອງຄັ້ງຄື: ກ່ອນລະດູເຫັດເກີດ ໜຶ່ງຄັ້ງເພື່ອປົກສາຫາລືວາງ ແຜນການເກັບກູ້ເຫັດ ພ້ອມທັງກໍານົດລາຄາຂາຍເຫັດໃຫ້ເປັນ ລະບົບ. ຫຼັງຈາກເກັບກູ້ເຫັດສໍາເລັດລະດູການເກັບກູ້ເຫັດແລ້ວກໍ່ໃຫ້ ຈັດປະຊຸມສະມາຊິກກຸ່ມອີກຄັ້ງໜຶ່ງ ເພື່ອສະຫຼຸບຖອດຖອນບົດຮຽນ ຈຸດດີ ແລະ ຈຸດອ່ອນຕ່າງໆທີ່ເກີດຂຶ້ນ ເຊິ່ງຈະໄດ້ມີການແກ້ໄຂໃຫ້ ທັນເວລາກ່ອນທີ່ຈະຮອດລະດູການເກັບກູ້ເຫັດໃນປີຖັດໄປ.

3.3.2 ການປ້ອງກັນ ແລະ ຂຶ້ນທະບຽນເຂດຄຸ້ມຄອງເຫັດເຜາະ

- ຄະນະກຸ່ມ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ຕາງໜ້າສະມາຊິກກຸ່ມຢ່າງເປັນທາງການ ເປັນ ຜູ້ໄປຂຶ້ນທະບຽນລິຂະສິດເຫັດເຜາະ ແລະ ທີ່ເກີດຕາມທໍາມະຊາດ.
- ຄະນະກຸ່ມເຊິ່ງເປັນຜູ້ຕາງໜ້າສະມາຊິກກຸ່ມໃນການຕິດຕໍ່ພົວພັນ ກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນການຈົດ ສິດທິແຫຼ່ງດິນກໍານົດຂອງ ສິນຄ້າ.
- ຄະນະກຸ່ມເຊິ່ງເປັນຜູ້ຕາງໜ້າສະມາຊິກກຸ່ມມີສິດໃນການຕິດຕໍ່ ພົວພັນກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂຶ້ນ ເມືອງ ແລະ ຂຶ້ນແຂວງ ເພື່ອ ຂໍອະນຸມັດຂຶ້ນທະບຽນເຂດປ່າໄມ້ທີ່ເຫັດເຄີຍເກີດຕາມທໍາມະຊາດ ເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ຄົນພາຍໃນ ແລະ ພາຍນອກເຂົ້າມາບຸກລຸກ ການ ຫັນປ່ຽນທີ່ດິນປ່າໄມ້ບ່ອນເຫັດເຜາະເກີດ ຫຼື ບ່ອນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ຊະນິດອື່ນໆທີ່ເປັນແຫຼ່ງອາຫານຈາກປ່າໄມ້ ໄປເປັນທີ່ດິນກະສິກໍາ ຫຼື ດິນປະເພດອື່ນເດັດຂາດ.

- ຄະນະກຸ່ມເຊິ່ງເປັນຜູ້ຕາງໜ້າສະມາຊິກກຸ່ມມີສິດໃນການຕິດຕໍ່ພົວພັນກັບພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຂຶ້ນ ເມືອງ ແລະ ຂັ້ນແຂວງ ເພື່ອຂໍອະນຸມັດອອກໃບຕາດິນລວມໝູ່ໃນເຂດປ່າໄມ້ທີ່ເຫັດເຄີຍເກີດຕາມທຳມະຊາດ ເຊິ່ງໃນໃບຕາດິນດັ່ງກ່າວນັ້ນແມ່ນໃຫ້ອອກຊື່ບ້ານ ແລະ ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ອອກຊື່ນາຍບ້ານ ຫຼື ຊື່ບຸກຄົນໃດຄົນໜຶ່ງຄອບຄອງທີ່ດິນເປັນເດັດຂາດ.

3.3.3 ການຕະຫຼາດ ແລະ ການຊື້ຂາຍເຫັດເຜາະ

- ການຊື້ຂາຍເຫັດ ແມ່ນເຕົ້າໂຮມກັນຂາຍເປັນກຸ່ມຢູ່ຈຸດດຽວກັນ ເຊິ່ງຄະນະກຸ່ມຮ່ວມກັບອຳນາດການ ປົກຄອງບ້ານຈະເປັນຜູ້ກຳນົດສະຖານທີ່ ແລະ ສ້າງເປັນຈຸດຂາຍບ່ອນດຽວກັນ.
- ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ແມ່ຄ້າໄປລາະເກັບຊື້ເຫັດໂດຍບໍ່ຜ່ານກຸ່ມຢ່າງເດັດຂາດ ຖ້າຫາກຜູ້ໃດຝ່າຝົນ ຫຼື ຖືກພົບເຫັນຈະຖືກຕັກເຕືອນ ແລະ ຖ້າຍັງລະເມີດອີກແມ່ນຈະຖືກປັບໄໝ ຕາມການຕົກລົງຂອງຄະນະກຸ່ມ ເພື່ອເອົາເງິນປັບໄໝນັ້ນເຂົ້າຄັງລວມຂອງກຸ່ມ.
- ຕ້ອງມີຊົງກົໂລ (ຊົງກາງ) ໃນການຊຶ້ງນ້ຳໜັກເພື່ອເກັບຊື້ເຫັດ ແລະ ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ນຳໃຊ້ຊົງແມ່ຄ້າທີ່ມາເກັບເຫັດ ຕາມບ້ານເດັດຂາດຖ້າຫາກກວດພົບ ແລະ ມີຫຼັກຖານວ່າຜູ້ເກັບຊື້ນຳໃຊ້ຊົງຕົນເອງແມ່ນຈະຖືກຕັກເຕືອນ ແລະ ຖ້າຍັງລະເມີດອີກແມ່ນຈະຖືກປັບໄໝ ຕາມການຕົກລົງຂອງຄະນະກຸ່ມ ເພື່ອເອົາເງິນປັບໄໝນັ້ນເຂົ້າຄັງລວມຂອງກຸ່ມ.
- ການຕັ້ງລາຄາຂາຍເຫັດແຕ່ລະຊະນິດ ໂດຍສະເພາະເຫັດເຜາະ ແມ່ນໃຫ້ອີງໃສ່ລາຄາກາງເຊິ່ງບ້ານຈະເປັນຜູ້ກຳນົດຂຶ້ນມາ ໂດຍໃຫ້ອີງໃສ່ຜົນກອງປະຊຸມປະຈຳປີທີ່ເຊິ່ງຈະໄດ້ຈັດຂຶ້ນກ່ອນລະດູເຫັດເກີດ.

3.3.4 ການເຄື່ອນຍ້າຍເຫັດສິດ ແລະ ຂົນສົ່ງຜະລິດຕະພັນເຫັດຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ສົ່ງອອກ:

- ບຸກຄົນ,ນິຕິບຸກຄົນ ມີຈຸດປະສົງເຄື່ອນຍ້າຍເຫັດທຸກປະເພດຢູ່ພາຍໃນບ້ານຕ້ອງປະກອບເອກະສານ ດັ່ງນີ້:
  - (1). ໃບໂກຕ້າເກັບຊື້ເຫັດ ຫຼື ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ໂດຍຫ້ອງການກະສິກຳ

ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ເປັນຜູ້ອະນຸມັດໃຫ້ ຕາມລະບຽບຫຼັກການຂອງກົມ ປ່າໄມ້.

- (2). ໃບອະນຸຍາດເກັບຊື້ ເຊິ່ງອອກໃຫ້ໂດຍຫ້ອງການອຸດສາຫະກຳ ແລະ ການຄ້າເມືອງ ຫຼື ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
- (3). ໃບປະຕັງການຄ້າຕາມລະບຽບກົດໝາຍຂອງ ສປປ ລາວ.
- (4). ເອກະສານກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ.

3.3.5 ມາດຕະການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.

ຂໍ້ຫ້າມ:

- ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ພໍ່ແມ່ປະຊາຊົນເກັບກູ້ເຫັດປ່າທີ່ເກີດຕາມທຳມະຊາດ ແບບດັບສູນ.
- ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ຖາງປ່າໄມ້ເຊັ່ນ: ປ່າໄມ້ຊາດ, ໄມ້ກຸງ, ໄມ້ຈິກ, ໄມ້ຮັງ (ປ່າ ໂຄກ) ທີ່ບ່ອນເຫັດເຜາະມີການກະຈາຍພັນຂຶ້ນ. ຫຼື ໂດຍສະເພາະ ປ່າໄມ້ເຊິ່ງເປັນບ່ອນສ້າງຄວາມຊຸ່ມຊື່ນ ແລະ ເປັນເຂດ ຜະລິດເຊື້ອ ເຫັດຕາມທຳມະຊາດ. ຖ້າຫາກບໍ່ມີປ່າໄມ້ ເຫັດປ່າອາດຈະສູນຫາຍ ຈາກທຳມະຊາດເຊັ່ນກັນ.
- ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ປະຊາຊົນ ຫຼື ຜູ້ເກັບກູ້ເຫັດນຳໃຊ້ວັດສະດຸເຊັ່ນ: ໝາກ ຈົກ ເພື່ອຂຸດກິນຊະດິນຊອກຫາເກັບກູ້ເຫັດເຜາະ ແລະ ເຫັດຊະ ນິດອື່ນໆທີ່ເກີດຕາມທຳມະຊາດໂດຍເດັດຂາດເພາະຈະເປັນການ ທຳລາຍເຊື້ອເຫັດເກີດຕາມທຳມະຊາດ ແລະ ອາດຈະນຳໄປສູ່ການ ຫຼຸດໜ້ອຍຖອຍລົງ.
- ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ຕັດໄມ້ຖາງປ່າໄມ້ທຳມະຊາດຂອບເຂດບໍລິເວນຄຸ້ມຄອງ ເຫັດເຜາະ ໂດຍເດັດຂາດຖ້າຫາກບໍ່ໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກພາກສ່ວນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຮັບການເຫັນດີເປັນເອກກະພາບຈາກພໍ່ແມ່ ປະຊາຊົນໃນບ້ານ.
- ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ນຳໃຊ້ຊີງກິໂລຂອງແມ່ຄ້າເປັນຫົວໜ່ວຍໃນການວັດແທກ ຫຼື ຊຶ່ງໃນເວລາຂາຍເຫັດ.
- ຫ້າມຈຸດປ່າໄມ້ ເພື່ອລ່າສັດປ່າໃນບໍລິເວນເຂດຄຸ້ມຄອງເຫັດເຜາະ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງຊະນິດອື່ນໆ. ເພາະຈະພາໃຫ້ເກີດໄຟໄໝ້ປ່າ ລຸກລາມເປັນວົງກວ້າງ.

- ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ຜູ້ທີ່ເປັນສະມາຊິກ ແລະ ບໍ່ແມ່ນສະມາຊິກກຸ່ມເຂົ້າເກັບກູ້ເຫັດຕາມທຳມະຊາດກ່ອນໄດ້ຮັບອະນຸຍາດຈາກຄະນະກຸ່ມ ຫຼື ວັນທິກຳນິດເກັບກູ້ຢ່າງເປັນທາງການ.
- ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ພໍ່ຄ້າ ຫຼື ບຸກຄົນທີ່ບໍ່ມີໃບອະນຸຍາດເກັບຊື້ເຫັດ ເຂົ້າມາເກັບຊື້ເຫັດໂດຍເດັດຂາດ.

3.3.6 ມາດຕະການຕໍ່ຜູ້ລະເມີດ ແລະ ຜູ້ມີຜົນງານ

- ຖ້າຜູ້ໃດຫາກຝ່າຝົນ ແລະ ລະເມີດຕໍ່ກົດລະບຽບທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ ຄັ້ງທີໜຶ່ງຄະນະກຸ່ມຈະເອິ້ນມາຕັກເຕືອນ ແລະ ຄັ້ງທີສອງການປົກຄອງບ້ານຈະເອິ້ນມາສຶກສາອົບຮົມ ແລະ ໃຫ້ຂຽນໃບປະຕິຍານຕົນ. ສ່ວນຄັ້ງທີສາມຈະໄດ້ປັບໄໝຕາມມູນຄ່າຂອງການເກັບຊື້ເຫັດຕົວຈິງ.

3.3.7 ການແບ່ງປັນລາຍຮັບທີ່ໄດ້ຮັບຈາກຄ່າປັບໄໝ

- 15% ຂອງລາຍຮັບລວມແມ່ນມອບໃຫ້ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນວຽກງານບໍລິຫານກຸ່ມ.
- 60% ຂອງລາຍຮັບລວມແມ່ນມອບໃຫ້ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານຕົວຈິງ.
- 20% ຂອງລາຍຮັບລວມແມ່ນມອບໃຫ້ກອງທຶນພັດທະນາບ້ານ.
- 5% ຂອງລາຍຮັບລວມ ແມ່ນມອບໃຫ້ແກ່ອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ.

3.4 ຂະບວນການເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)

ການເກັບກູ້ເຫັດເຜາະ ແລະ ເຫັດຊະນິດອື່ນໆ ເພື່ອແນໃສ່ເພີ່ມພູມຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ສັດປ່າ, ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມໃນເຂດປ່າໄມ້ຂອງບ້ານ ໃຫ້ໄດ້ຮັບການປົກປັກຮັກສາ, ຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ຢ່າງຍືນຍານຕະຫຼອດໄປ. ສິ່ງທີ່ຄວນປະຕິບັດໃນການເກັບກູ້ເຫັດເຜາະມີດັ່ງນີ້:

- ປະຊາຊົນທຸກຄົນທີ່ຢູ່ພາຍໃນບ້ານຕ້ອງປະຕິບັດຕາມຫຼັກການເກັບກູ້ເຫັດທີ່ທາງໂຄງການ ແລະ ອຳນາດ ການປົກຄອງບ້ານໄດ້ນຳມາເຜີຍແຜ່ຢ່າງເຄັ່ງຄັດ.
- ການເກັບກູ້ເຫັດເຜາະ ແມ່ນອະນຸຍາດໃຫ້ເກັບຕາມລະດູການເຫັດອອກຕາມທຳມະຊາດຄື ເລີ່ມແຕ່ເດືອນ 4-6 ທຸກໆປີ.

- ການເກັບກູ້ເຫັດເຜາະ ແມ່ນບໍ່ໃຫ້ເກັບກູ້ເອົາດອກເຫັດທີ່ອາຍຸແກ່ເຕັມທີ່ ໂດຍເດັດຂາດ ເພາະດອກເຫັດທີ່ແກ່ເຫຼົ່ານັ້ນ ມັນຈະຂະຫຍາຍເຊື້ອເຫັດ ໂດຍທຳມະຊາດ ເຊິ່ງບາງຄັ້ງອາດຈະມີມົດ ຫຼື ແມງໄມ້ຕ່າງໆມາຕອມ ແລ້ວນຳເຊື້ອເຫັດໄປກະຈາຍແບບທຳມະຊາດ. ດ້ວຍເຫດຜົນທີ່ກ່າວມາ ຂ້າງເທິງນີ້ ມັນຈຶ່ງຈະມີເຊື້ອເຫັດເພື່ອສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍພັນຕາມທຳມະຊາດ ໃຫ້ ພວກເຮົາໄດ້ເກັບກູ້ຕາມລະດູການຕະຫຼອດໄປ.
- ການເກັບກູ້ເຫັດໃນແຕ່ລະຄັ້ງຕ້ອງເກັບກູ້ເປັນກຸ່ມຕາມຕາຕະລາງທີ່ບ້ານ ໄດ້ກຳນົດຂອບເຂດເກັບກູ້. ນອກຈາກນັ້ນ, ການປົກຄອງບ້ານ ໂດຍ ສົມທົບກັບຄະນະກຸ່ມຈະປະກາດວັນເວລາໃຫ້ເຂົ້າປ່າ ເພື່ອໄປຊອກຫາ ເກັບກູ້ເຫັດຕາມທຳມະຊາດ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນການຍາດຊົງ ກັນເກັບກູ້ແບບ ດັບສູນຄືທີ່ປະຕິບັດກັນຜ່ານມານ.

3.5 ການສຳຫຼວດຕິດຕາມປະເມີນຜົນ.

- ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມຍືນຍົງໃນການເກັບກູ້ເຫັດເຜາະ ທີ່ເກີດໂດຍທຳມະ ຊາດຕາມລະດູການນັ້ນ ມີ ຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ສ້າງເຄື່ອງມືແບບ ເໝາະສົມ ແລະ ໃຊ້ງ່າຍໃຫ້ຊາວບ້ານໄດ້ສຳຫຼວດຕິດຕາມການປ່ຽນແປງ ໂດຍທຳມະຊາດຂອງເຫັດ. ວິທີການສຳຫຼວດຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ ເຄື່ອງປາຂອງດົງ ຫຼື ວ່າເຫັດຕ່າງໆ ຢູ່ໃນໂລກນີ້ ແມ່ນມີຫຼາກຫຼາຍວິທີ ແລະ ບົ່ມຄູ່ມືເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ອອກແບບມາເພື່ອການປະເມີນສະເພາະເຈາະຈົງ ໃສ່ວິທີການສຳຫຼວດຕິດຕາມ ປະເມີນຜົນເຫັດທີ່ເກີດຕາມທຳມະຊາດໃຫ້ ແທດເໝາະກັບພູມປັນຍາ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງຊາວບ້ານ ເພື່ອໃຫ້ ເຂົາເຈົ້າສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການສຳຫຼວດ ແລະ ຕິດຕາມປະເມີນຜົນ ໄດ້ດ້ວຍເຂົາເຈົ້າເອງ. ສິ່ງສຳຄັນທີ່ສຸດ ທີ່ມາງານທີ່ຈະເຮັດການຕິດຕາມ ປະເມີນຜົນຂັ້ນບ້ານຕ້ອງໄດ້ກຳນົດເອົາຜູ້ທີ່ມີຄວາມສົນໃຈ, ຜູ້ທີ່ ສາມາດ ສະລະເວລາ ແລະ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມກະຕືລືລົ້ນຢາກເປັນນັກສຳຫຼວດຂັ້ນ ຊຸມຊົນ. ສະນັ້ນ ການກຳນົດແບບຟອມ ສຳຫຼວດ ແລະ ຕິດຕາມປະເມີນ ຜົນຕ້ອງເຮັດແບບງ່າຍໆ ແລະ ສາມາດກຳນົດຕົວຊີ້ວັດໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງ.
- ໃຫ້ກຳນົດເອົາທີມງານກວດກາລາດຕະເວນຂັ້ນບ້ານເປັນເຈົ້າການໃນ ການສຳຫຼວດຕິດຕາມປະເມີນຜົນການເກັບກູ້ເຫັດເຜາະທີ່ເກີດຕາມ ລະດູການ. ທີມງານຕ້ອງໄດ້ມີການປະຊຸມຄັດເລືອກເອົາຜູ້ທີ່ຈະໄປ

ປະເມີນ, ສໍາຫຼວດ ແລະ ຕິດຕາມປະເມີນຜົນ. ຜູ້ທີ່ຈະລົງເຮັດວຽກພາກສະໜາມຕົວຈິງຕ້ອງໄດ້ຜ່ານການຝຶກອົມຮົມ, ເຂົ້າໃຈນໍາໃຊ້ແບບຟອມ ແລະ ສາມາດບັນທຶກຂໍ້ມູນລົງໃສ່ແບບຟອມທີ່ຖືກຕ້ອງ. ທີມງານຕ້ອງຮູ້ຈັກວິທີວິເຄາະຂໍ້ມູນ ແລະ ຂຽນບົດລາຍງານ.

- ແບບຟອມທີ່ໃຊ້ບັນທຶກຂໍ້ມູນ ແລະ ແບບຟອມການຂຽນບົດລາຍງານຂັ້ນບ້ານ.
- ວິທີການບັນທຶກຂໍ້ມູນນັ້ນ ແມ່ນນໍາໃຊ້ແບບຟອມທີ່ໄດ້ອອກແບບມາແລ້ວເຊິ່ງຕິດຂັດຢູ່ໃນ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍຂອງປຶ້ມຫົວນີ້.
- ຂໍ້ມູນສໍາຄັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ບັນທຶກ ໃນເວລາລົງຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນແຕ່ລະຄັ້ງນັ້ນມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:
  - ວັນທີ, ເດືອນ, ປີໃນການລົງໄປສໍາຫຼວດຕິດຕາມ ແລະ ປະເມີນຜົນ.
  - ຊື່ຂອງປ່າ, ຂອບເຂດ ຫຼື ເຂດແດນອັນໃດທີ່ປະຊາຊົນມັກເອີ້ນ ແລະ ເຂົ້າໃຈງ່າຍ ຫຼື ສະຖານ ທີ່ ປະຊາຊົນຮັບຮູ້ກັນພາຍໃນບ້ານ.
  - ສະນິດຂອງເຫັດທີ່ເກີດ, ນໍ້າໜັກ, ຈໍານວນດອກຈຸມ ແລະ ດອກແກ່.
  - ສິ່ງສໍາຄັນການຕິດຕາມປະເມີນຜົນຄວນໃຫ້ຈັດຂຶ້ນໃນລະດູການທີ່ເຫັດເຜາະເກີດ ເພື່ອຕິດຕາມເບິ່ງການຈະເລີນເຕີບໂຕ ແລະ ຈໍານວນປະຊາກອນຂອງເຫັດວ່າມັນເກີດຢູ່ດອນໃດຫຼາຍກວ່າກັນ ແລະ ຍ້ອນຫຍັງ.
  - ແຕ່ລະປີໃຫ້ມີການໝາຍດອນໃຫ້ຈະແຈ້ງ ເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມສະດວກໃນການຕິດຕາມກວດກາ ໃນແຕ່ລະຄັ້ງ.

3.6 ຫຼັກການພື້ນຖານໃນການຂຽນບົດລາຍງານຂັ້ນບ້ານ

- ຂຽນຫົວຂໍ້ລາຍງານຕ້ອງໄດ້ຂຽນໃຫ້ຈະແຈ້ງ, ບັນຫາທົ່ວໄປທີ່ພົບໃນເວລາດໍາເນີນກິດຈະກຳ, ໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ພົບ, ການຈັດການກັບໄພຂົ່ມຂູ່ຂັ້ນຕົ້ນ ແລະ ການແກ້ໄຂບັນຫາອື່ນທີ່ພົບ. ຖ້າຂຽນບົດລາຍງານການຕິດຕາມປະເມີນຜົນກໍຕ້ອງໄດ້ເອົາຂໍ້ມູນທີ່ບັນທຶກໄວ້ໃນແຕ່ລະຄັ້ງມາສົ່ງລວມແລ້ວກໍຂຽນເປັນລາຍງານເຊັ່ນ: ປະຊາກອນເຫັດເຜາະ ໃນຕາມລະດູການ ຫຼື ສັດປ່າທີ່ພົບ ມັນເພີ່ມຂຶ້ນ ຫຼື ຫຼຸດລົງ. ນອກຈາກນັ້ນ, ສິ່ງສໍາຄັນທີ່ສຸດແມ່ນຊື່ ແລະ ນາມສະກຸນຂອງຜູ້ຂຽນບົດລາຍງານ, ວັນທີ, ເດືອນ, ປີທີ່ຂຽນໃຫ້ຈະແຈ້ງ.

- ການຂຽນບົດລາຍງານຂັ້ນບ້ານ ແມ່ນໃຫ້ຂຽນສັ້ນໆ ໃຫ້ມີເນື້ອໃນກະທັດຮັດ ແລະ ຫ້າມບໍ່ໃຫ້ຂຽນແບບນ້ຳທ້ວມທັງ ການຂຽນແມ່ນຈະແຈ້ງດີ, ບໍ່ໃຫ້ມີຮອຍຂີດຂ້າ ຫຼື ເບີ້ເປື້ອນ ພ້ອມທັງໃຫ້ນຳເອົາ ຂໍ້ມູນເປັນຈິງເທົ່ານັ້ນ ມາຂຽນລົງໃສ່ບົດລາຍງານ ແລະຫ້າມບໍ່ໃຫ້ເດົາຕົວເລກ ຫຼື ຄາດຄະເນ ເອົາຕົວເລກຕ່າງໆ.

3.7 ແບບຟອມການຂຽນບົດລາຍງານສຳລັບບ້ານ

ກຸ່ມກວດກາລາດຕະເວນສາມາດນຳໃຊ້ແບບຟອມດັ່ງກ່າວນີ້ ເຂົ້າໃນການລາຍງານ ແລະ ການຕິດຕາມປະເມີນຜົນປະຈຳປີ. ບົດລາຍງານຕ້ອງໄດ້ສົ່ງໃຫ້ນາຍບ້ານຮັບຮອງສາກ່ອນຈຶ່ງສົ່ງຕໍ່ໃຫ້ວິຊາການຂັ້ນເມືອງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອເກັບສຳເນົາໄວ້ໃນແຕ່ລະຄັ້ງ.

ຕາຕະລາງ 01: ແບບຟອມເກັບກຳຂໍ້ມູນການກວດກາລາດຕະເວນ ແລະ ຕິດຕາມປະເມີນ

ລ/ດ	ວັນທີ, ເດືອນ, ປີ	ຊື່ປ່າຈັດສັນ ຄຸ້ມຄອງ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ	ຊະນິດ ເຄື່ອງປ່າທີ່ຖືກລັກລອບ ເກັບກູ້	ຊະນິດ ສັດປ່າທີ່ຖືກລັກລອບລ່າ	ຊະນິດ ໄມ້ທີ່ຖືກລັກລອບຕັດ	ຊະນິດ ປະກອນເຄື່ອງມືທີ່ຜິດກົດໝາຍ	(ຊື່ຜູ້ກະທຳຜິດ, ບ້ານ, ເມືອງ, ແຂວງ)
1	20/02/2025	ເຂດປ່າຊົມໃຊ້ຂອງບ້ານ.....	1.	1.	1.	1. ເລື້ອຍມື 2.	1. ທ 2. ທ 3. ທ

3.8 ການເກັບຮັກສາເອກະສານຕ່າງໆ

ເອກະສານຕ່າງໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບວຽກຈັດສັນ, ຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ) ຕ້ອງເກັບຮັກສາໄວ້ຢ່າງດີ ແລະ ເປັນລະບົບເພື່ອເປັນ

ຫຼັກຖານໃນການຕິດຕາມກວດກາ. (ໂຄງການຜະລິດ ແລະ ເກັບກູ້ຫວາຍ ແລະ ໄມ້ປ່ອງແບບຍືນຍົງ. 2024). ເອກກະສານຕ່າງໆ ກ່ຽວກັບການຈັດສັນຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງມີ:

- ແຜນທີ່ຂອບເຂດຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)
- ລະບຽບການຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)
- ແຜນເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ) ປະຈຳປີ
- ຂໍ້ມູນສຳຫຼວດຈັດສັນ, ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)
- ບັນຊີຕິດຕາມການຂຸດຄົ້ນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)
- ບົດລາຍງານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ) ປະຈຳປີ
- ບົດລາຍງານການຕິດຕາມກວດກາປະເມີນຜົນ
- ບົດບັນທຶກການແກ້ໄຂບັນຫາຕ່າງໆທີ່ເກີດຂຶ້ນ
- ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງກຸ່ມ ແລະ ບັນຊີສະມາຊິກພາຍໃນກຸ່ມ
- ເອກະສານການເງິນກຸ່ມ ເຊັ່ນ: ກ່ຽວກັບການຂາຍເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ) ພ້ອມຜະລິດຕະພັນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງຊະນິດອື່ນໆ
- ໃບຂຶ້ນທະບຽນເຂດຈັດສັນ, ຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ) ແບບຍືນຍົງ
- ເອກະສານກ່ຽວຂ້ອງອື່ນໆ

ເອກກະສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ລະບຸຢູ່ຂ້າງເທິງນີ້ ເປັນເອກກະສານຍັງຍືນກ່ຽວກັບການຂຸດຄົ້ນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ) ຕາມລະບົບຈັດສັນແບບຍືນນານ ທັງເປັນເອກກະສານຮອງຮັບການຕິດຕາມກວດກາ ຂອງກຸ່ມຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ) ພາຍໃນບ້ານ, ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ, ຂະແໜງປ່າໄມ້ແຂວງ ແລະ ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກຳ, ປ່າໄມ້ ແລະ ພັດທະນາຊຸມນະບົດ, ແລະ ໂຄງການສະໜັບສະໜູນທຶນ. ສະນັ້ນ ການເກັບຮັກສາເອກກະສານຕ້ອງມີລະບົບດັ່ງນີ້:

ຕາຕະລາງ 02: ການເກັບຮັກສາເອກະສານ

ລ/ດ	ເອກະສານຕ່າງໆ	ສະຖາບັນ ຄກປພ	ຂະແໜງ ປ່າໄມ້	ຫ້ອງການ ກະສິກໍາ ແລະ ປ່າ ໄມ້ເມືອງ	ການ ຈັດຕັ້ງ ປ່າ ໄມ້ ບ້ານ
1	ແຜນທີ່ຂອບເຂດຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)	✓	✓	✓	✓
2	ລະບຽບການຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)	✓	✓	✓	✓
3	ແຜນເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ) ປະຈຳປີ	✓	✓	✓	✓
4	ຂໍ້ມູນສໍາຫຼວດຈັດສັນ, ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)		✓	✓	✓
5	ບັນຊີຕິດຕາມການຂຸດຄົ້ນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)			✓	✓
6	ບົດລາຍງານການເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ) ປະຈຳປີ	✓	✓	✓	✓
7	ບົດລາຍງານການຕິດຕາມກວດກາປະເມີນຜົນ	✓	✓	✓	✓
8	ບົດບັນທຶກການແກ້ໄຂບັນຫາຕ່າງໆທີ່ເກີດຂຶ້ນ			✓	✓
9	ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງກຸ່ມ ແລະ ບັນຊີສະມາຊິກພາຍໃນກຸ່ມ	✓	✓	✓	✓
10	ເອກະສານການເງິນກຸ່ມ			✓	✓
11	ໃບຂຶ້ນທະບຽນເຂດຈັດສັນ, ຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ) ແບບຍືນຍົງ		✓	✓	✓

3.9 ແຜນກິດຈະກຳສະໜັບສະໜູນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)

ແຜນກິດຈະກຳທີ່ບ້ານຈະເປັນຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕ້ອງໄດ້ດຳເນີນການຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ໂດຍໄດ້ຮັບການນຳພາຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຈາກຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ໂຄງການກ່ຽວຂ້ອງ (ຜູ້ປະສານງານໂຄງການ). ເພື່ອໃຫ້ບ້ານສາມາດບັນລຸວັດຖຸປະສົງ ວຽກງານຄຸ້ມຄອງປ່າເຫັດແດງແບບຍືນຍານ. ບັນດາກິດຈະກຳເຫຼົ່ານັ້ນໄດ້ສັງ ລວມໄວ້ໃນຕາຕະລາງຂ້າງລຸ່ມນີ້.

ຕາຕະລາງ 03: ແຜນກິດຈະກຳ

ແຜນກິດຈະກຳ	ໜ້າວຽກ	ວິທີການ
ວຽກງານຈັດຕັ້ງກຸ່ມຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງພາຍໃນບ້ານ	<ul style="list-style-type: none"> • ຕົກລົງກ່ຽວກັບ ຮູບການ, ໂຄງຮ່າງ, ລະບົບການຄຸ້ມຄອງ, ພາລະບົດບາດ, ສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ຂອງພາກສ່ວນຕ່າງໆຕາມໂຄງຮ່າງທີ່ໄດ້ກຳນົດ. • ຜ່ານ ແລະ ຮັບຮອງເອົາຂໍ້ຕົກລົງ ແລະ ເຜີຍແຜ່ສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈໃຫ້ປະຊາຊົນພາຍໃນບ້ານ ແລະ ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງໆ 	ສະເໜີຂໍການຊ່ວຍເຫຼືອໃນການຊື້ນຳ ແລະ ນຳພາຈາກຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ໂຄງການກ່ຽວຂ້ອງ (ຜູ້ປະສານງານໂຄງການ).
ການຍົກລະດັບດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການຈັດຕັ້ງບ້ານ	<ul style="list-style-type: none"> • ກຳນົດຄວາມຕ້ອງການຮຽນຮູ້ດ້ານເຕັກນິກ ໂດຍອີງໃສ່ໜ້າວຽກ ແລະ ພາລະບົດບາດໜ້າທີ່ໄດ້ກຳນົດກັນອອກສຳລັບແຕ່ລະພາກສ່ວນ. • ຂໍການຊ່ວຍເຫຼືອໃນການຝຶກອົບຮົມ/ການບໍລິການດ້ານສິ່ງເສີມຈາກໂຄງການ ທີ່ພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງອື່ນ. • ກຳນົດລະບຽບແບບແຜນ ແລະ ຂັ້ນຕອນວິທີການສຳລັບການສ້າງແຜນການປະຕິບັດງານ ແລະ ການສະຫຼຸບລາຍງານປະຈຳປີ, ງວດ, ເດືອນ ພ້ອມທັງລະບົບການກວດກາຕິດຕາມ • ກຳນົດລະບົບການບັນທຶກ ແລະ ເກັບມ້ຽນບັນດາເອກະສານ. 	<ul style="list-style-type: none"> • ສະເໜີຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຈາກໂຄງການເຂົ້າມາຊ່ວຍໃນການກຳນົດລະບົບ ແລະ ຮູບແບບ. • ປະຊຸມປຶກສາຫາລືພາຍໃນ ແລະ ນຳສະເໜີຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຈາກໂຄງການ ແລະ ສະຖາບັນຄົ້ນຄ້ວາກະສິກຳ, ປ່າໄມ້ ແລະ ພັດທະນາຊຸມນະບົດ ເພື່ອຈັດຝຶກອົບຮົມທາງດ້ານເຕັກນິກຕ່າງໆ.

ແຜນກິດຈະກຳ	ໜ້າວຽກ	ວິທີການ
	<ul style="list-style-type: none"> ກຳນົດຄວາມຕ້ອງການໃນການຂໍບໍລິການສິ່ງເສີມດ້ານວິຊາການ. ຂຶ້ນຂວາຍສ້າງຄວາມກະຕືລືລົ້ນໃຫ້ຄົນນຳໃຊ້ເຕັກນິກ ແລະ ລະບົບການຜະລິດທີ່ແທດເໝາະ. 	
ວຽກງານເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)	<ul style="list-style-type: none"> ຕິດຕາມລະດູການເກີດເຫັດເຜາະ, ປະຕິບັດຕາມລະບຽບການກູ້ເຫັດເຜາະ. ຕິດຕາມກວດກາການເກັບກູ້ເຫັດເຜາະ ຕາມແຜນທີ່ວາງໄວ້ແຕ່ລະໄລຍະ. 	ໜ່ວຍງານສຳຫຼວດ ແລະ ເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ແລະ ຄະນະກຸ່ມ ເປັນເຈົ້າການນຳພາ.
ວຽກງານການຕະຫຼາດ	<ul style="list-style-type: none"> ປຶກສາຫາລື ແລະ ຄົ້ນຄວ້າການປຸງແຕ່ງ ແລະ ແປຮູບຜະລິດຕະພັນເພື່ອມູນຄ່າເພີ່ມ. ສ້າງເຄືອຂ່າຍການຕະຫຼາດ ພາຍໃນ ແລະ ພາຍນອກ 	ໜ່ວຍງານການຕະຫຼາດ ເປັນເຈົ້າການ ຂໍການສະໜັບສະໜູນດ້ານຕ່າງໆກ່ຽວກັບຕະຫຼາດຈາກໂຄງການ.
ວຽກກຳນົດລະບຽບການຄຸ້ມຄອງ	<ul style="list-style-type: none"> ກຳນົດລະບຽບເຂດຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ປ່າໄມ້ຂອງບ້ານ. ເຜີຍແຜ່ລະບຽບການຄຸ້ມຄອງ 	ຂໍສະເໜີການນຳພາຈາກຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ແລະ ໂຄງການ.
ການສ້າງກອງທຶນ	<ul style="list-style-type: none"> ສ້າງລະບຽບການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ກອງທຶນ. ແບ່ງຄວາມຮັບຜິດຊອບຕາມພາລະບົດບາດລະອຽດ ແລະ ຈະແຈ້ງ. 	ໜ່ວຍງານການເງິນ ແລະ ກອງທຶນ ເປັນເຈົ້າການຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຈາກໂຄງການເຂົ້າມາຊ່ວຍນຳພາ.

ແຜນກິດຈະກຳ	ໜ້າວຽກ	ວິທີການ
ການສ້າງແຜນດຳເນີນງານປະຈຳປີ ແລະ ແຜນກິດຈະກຳປະຈຳແຕ່ລະໄລຍະສຳລັບຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ	<ul style="list-style-type: none"> ກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືສ້າງແຜນດຳເນີນງານປະຈຳປີ ແລ້ວມອບໃຫ້ແຕ່ລະໜ່ວຍງານພາຍໃນກຸ່ມນຳໄປຜັນຂະຫຍາຍຕາມພາລະບົດບາດຂອງໜ່ວຍງານຕົນ. ກຳນົດຮູບແບບກິດຈະກຳສຳລັບຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເຊັ່ນ: ແຜນການສຳຫຼວດລາດຕະເວນ, ແຜນການເກັບກູ້ເຫັດເຜາະ, ການປ້ອງກັນເຂດຄຸ້ມຄອງເຫັດເຜາະ ແລະ ໜ້າວຽກອື່ນໆ 	ການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກໂຄງການຫລື ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງໃນການຊ່ວຍນຳພາຈັດກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລືຕ່າງໆ
ການສຳຫຼວດເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)	<ul style="list-style-type: none"> ສ້າງທີມງານສຳຫຼວດປ່າໄມ້ຂອງບ້ານ ຫຼັງຈາກຂຽນແຜນດຳເນີນງານປະຈຳປີ ແລ້ວຕ້ອງລົງມືສຳຫຼວດກ່ອນການເກັບກູ້ ແລະ ພາຍຫຼັງການເກັບກູ້ 	ສົມທົບກັບຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ເພື່ອຂໍຄວາມຊ່ວຍເຫລືອຈາກໂຄງການໃນການຝຶກອົບຮົມ
ການຟື້ນຟູຄຸ້ມເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)	<ul style="list-style-type: none"> ຫລັງຈາກຂຽນແຜນດຳເນີນງານປະຈຳປີ ແລ້ວຕ້ອງຟື້ນຟູຄຸ້ມເຄື່ອງປ່າຂອງດົງທີ່ມີຈຳນວນຄວາມໜາແໜ້ນຕ່ຳ, ວາງແຜນປົກປັກຮັກສາ ເພື່ອໃຫ້ເຫັດເຜາະ ໄດ້ມີໂອກາດກະຈາຍພັນເພີ່ມຂຶ້ນ 	ສົມທົບກັບຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ ຫລື ໂຄງການເພື່ອແນະນຳວິທີການ
ການປ້ອງກັນ ແລະ ປົກປັກຮັກສາ ປ່າໄມ້	<ul style="list-style-type: none"> ຈັດຕັ້ງທີມງານກວດກາລາດຕະເວນ ຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບການກວດກາລາດຕະເວນ ສ້າງແຜນການລົງກວດກາຕິດຕາມ 	ປົກຄອງບ້ານ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງພາຍໃນບ້ານຈັດກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລື

ແຜນກິດຈະກຳ	ໜ້າວຽກ	ວິທີການ
ຈັດກອງປະຊຸມກ່ອນ ແລະ ຫຼັງການຂຸດຄົ້ນເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)	<ul style="list-style-type: none"> ປຶກສາຫາລືໜ້າວຽກກ່ອນການເກັບກູ້ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ສະຫຼຸບວຽກທີ່ໄດ້ເຮັດສະຫຼຸບການເກັບກູ້ທັງໝົດ ແລະ ການຕິດຕາມພື້ນທີ່ການເກັບກູ້ 	ສົມທົບກັບຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ
ລາຍງານການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ປະຈຳປີ	<ul style="list-style-type: none"> ກຸ່ມການຈັດຕັ້ງປ່າໄມ້ບ້ານລາຍງານວຽກຄຸ້ມຄອງເຫັດເຜາະປະຈຳປີໃຫ້ຫ້ອງການກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ເມືອງ 	ສົມທົບກັບຄະນະປົກຄອງບ້ານ

ຕາຕະລາງ 04: ສັງລວມກິດຈະກຳທີ່ສຳຄັນໃນການຈັດສັນ, ຄຸ້ມຄອງເຫັດເຜາະ

ລ/ດ	ກິດຈະກຳ	ກຳນົດໄລຍະເວລາ
1	ກຳນົດເຂດແດນຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຕິດປ້າຍ	ເດືອນ 1-2 ປີທຳອິດ
2	ສ້າງລະບຽບການຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)	ເດືອນ 2 ປີທຳອິດ
3	ແຜນເກັບກູ້ ເຫັດເຜາະ ປະຈຳປີ	ເດືອນ 3-4 ທຸກໆປີ
4	ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ລະບຽບ, ກົດໝາຍຕ່າງໆ	ເດືອນ 1 ແລະ ເດືອນ 3 ທຸກໆປີ
5	ຈັດກອງປະຊຸມກ່ອນການເກັບກູ້ ເຫັດເຜາະ	ເດືອນ 4 ທຸກໆປີ
6	ດຳເນີນການເກັບກູ້ເຫັດເຜາະ	ເດືອນ 4-6 ທຸກໆປີ
7	ບົດລາຍງານການເກັບກູ້ ເຫັດເຜາະ ປະຈຳປີ	ເດືອນ 7-8 ທຸກໆປີ
8	ຈັດກອງປະຊຸມສະຫຼຸບຫຼັງການເກັບກູ້ເຫັດເຜາະ	ເດືອນ 8 ທຸກໆປີ
9	ການປ້ອງກັນໄຟປ່າ	ເດືອນ 1-5 ທຸກໆປີ
10	ສ້າງລະບົບຮັກສາເອກະສານ	ທຸກໆປີ
11	ກວດກາລາດຕະເວນເຂດຄຸ້ມຄອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ (ເຫັດເຜາະ)	ທຸກໆເດືອນ
12	ບົດລາຍງານການຕິດຕາມກວດກາ	ທຸກໆເດືອນ

ເອກະສານແນບທ້າຍ 01:

ຮ່າງບົດລາຍງານ ກຸ່ມວດກາລາດຕະເວນ

1. ຂໍ້ມູນທົ່ວໄປ:

- ຊື່ບ້ານ:.....; ເມືອງ:.....
ແຂວງ:.....
- ວັນທີ, ເດືອນ, ປີ ລາຍງານ:...../...../.....
- ຈຳນວນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມລາດຕະເວນມີ:
  - (1) ທ້າວ/ນາງ:.....ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ:.....
  - (2) ທ້າວ/ນາງ:.....ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ:.....
  - (3) ທ້າວ/ນາງ:.....ໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບ:.....

2. ບັນຫາທີ່ພົບເຫັນ:

.....
.....
.....

3. ການແກ້ໄຂບັນຫາເບື້ອງຕົ້ນ:

.....
.....
.....

4. ຂໍສະເໜີຕໍ່ນາຍບ້ານ ແລະ ຂັ້ນເທິງມີຫຍັງແດ່:

.....
.....
.....
.....

ທີ່:.....ວັນທີ...../...../.....

ເຊັນຫົວໜ້າກຸ່ມລາດຕະເວນ

ເຊັນຜູ້ລາຍງານ

ເຊັນ ຍິ່ງຍິນນາຍບ້ານ

ເອກະສານອ້າງອີງ

ກົມປ່າໄມ້. 2019. ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປ່າໄມ້ (ສະບັບປັບປຸງ).

ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາ, ປ່າໄມ້ ແລະ ພັດທະນາຊຸມນະບົດ, 2007. ຜະລິດພັນ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ 100 ຊະນິດ ໃນ ສປປ ລາວ

ສຸວັນພັງ ພິມມະສານ ແລະ ອຸລາທອງ ວໍວຽງຄໍາ, 2018. ປຶ້ມຄູ່ມືແນະນໍາການເກັບກູ້ ເຫັດແບບຍືນຍົງສໍາລັບຊາວບ້ານ.

ໂຄງການຜະລິດ ແລະ ເກັບກູ້ຫວາຍ ແລະ ໄມ້ປ່ອງແບບຍືນຍົງ. 2024. ແຜນຈັດສັນ ປ່າຫວາຍ ແລະ ໄມ້ປ່ອງ ແບບຍືນຍົງ ບ້ານ ທ່າຄັນຊຸມຊົວ, ເມືອງລະຄອນເພັງ, ແຂວງ ສາລະວັນ.

Kanda. 2012. เห็ดอาหารпенยา. แหล่งที่มา: <http://www.gotoknow.org/posts/501898>. คนเมื่อ 20 กรกฎาคม 2557.

บริษัทเกษตรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2012. เห็ดป่า กับไมคอร์ไรซา. แหล่งที่มา: <http://goo.gl/i5H0ci>. คนเมื่อ 20กรกฎาคม 2557.

Chalermpongse, A. 1994. The culture and deepprocessing techniques of edible fungi for the Sino-Thai scientific and technical cooperation program, Tentative Training Program. Kasetsart University, Bangkok, Thailand.

ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາ, ປ່າໄມ້ ແລະ ພັດທະນາຊຸມນະບົດ

ສູນຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້

ໂຄງການກະສິກໍາເພື່ອໂພຊະນາການ ໄລຍະ II

ບ້ານ ໜອງວຽງຄໍາ, ເມືອງໄຊທານີ, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ສປປລາວ

ໂທ: (+85621) 770094

ແຟັກ: (+85621) 770047

ອີເມວ: bounchanh.mekaloun@gmail.com

ໂທ:(+85620) 23 454 568

ຕໍ່ ປ.ນ 7170, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ສປປລາວ